

Κανονισμός Λειτουργίας του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο «Βυζαντινός κόσμος: η σχέση του με την Αρχαιότητα και τον Νεότερο Ελληνισμό» του Τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (ΠΑ.ΠΕΛ.), σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Έρευνας Βυζαντινού Πολιτισμού (ΙΝ.Ε.ΒΥ.Π.), Ε.Π.Ι. του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

## Η ΣΥΓΚΛΗΤΟΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ (συνεδρία )

Έχοντας υπόψη:

1.Τις διατάξεις του άρθρου 45, παρ. 1 και του άρθρου 85, παρ. 6 του ν. 4485/2017 «Οργάνωση και λειτουργία της ανώτατης εκπαίδευσης, ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις» (Α'114).

2.Τις διατάξεις του άρθρου 19, παρ. 8 του ν. 4521/2018 (Α' 38) «Ίδρυση Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής και άλλες διατάξεις».

3.Τη διάταξη του άρθρου 26, παρ. 6 του ν. 4386/2016 (Α' 83), με την οποία αντικαθίσταται η περίπτωση γ' της παρ. 22 του άρθρου 80 του ν. 4009/2011 ως εξής: «Έως την έναρξη ισχύος του κατά το άρθρο 5 Οργανισμού κάθε Ιδρύματος και του κατά το άρθρο 6 Εσωτερικού του Κανονισμού, τα θέματα που προβλέπονται σε αυτούς ρυθμίζονται με αποφάσεις Συγκλήτου, οι οποίες δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως».

4.Τις διατάξεις του άρθρου 90 του «Κώδικα νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα Κυβερνητικά Όργανα» που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του Π.Δ. 63/2005 (ΦΕΚ Α' 98)

5.Την με αριθ.:210838/Ζ1/01.12.2017 (ΦΕΚ 647/06.12.2017 τ. Υ.Ο.Δ.Δ.) Διαπιστωτική Πράξη του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, με την οποία διαπιστώνεται ο διορισμός του Αθανάσιου Κατσή, Καθηγητή του Τμήματος Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής, ως Πρύτανη του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, με πλήρη θητεία, από της εκδόσεως της Διαπιστωτικής Πράξης.

6.Την με αριθ.: 8237/08.12.2017 (ΦΕΚ 4835/29.12.2017 Τ.Β') Απόφαση Πρύτανη του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου περί μεταβίβασης αρμοδιοτήτων στους Αντιπρυτάνεις, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 15 του ν.4485/2017 (Α' 114).

7.Το απόσπασμα πρακτικών της Συνέλευσης του Τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (συνεδρίαση 9<sup>η</sup> /15.03.2018).

8.Το Μνημόνιο Συνεργασίας μεταξύ του Τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου και του Ινστιτούτου Έρευνας Βυζαντινού Πολιτισμού (ΙΝ.Ε.ΒΥ.Π.), Ε.Π.Ι. του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.

9.Την με αριθμ. 10/30.04.2018 Απόφαση της 126<sup>ης</sup> Συνεδρίασης Συγκλήτου με τίτλο «Επανάδρυση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο “Βυζαντινός κόσμος: η σχέση του με την Αρχαιότητα και τον Νεότερο Ελληνισμό” του Τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (ΠΑ. ΠΕΛ.), σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Έρευνας Βυζαντινού Πολιτισμού (ΙΝ.Ε.ΒΥ.Π.), Ε.Π.Ι. του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου».

10.Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της απόφασης αυτής δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού

Αποφασίζει:

Την έγκριση του Κανονισμού Λειτουργίας του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο «Βυζαντινός κόσμος: η σχέση του με την Αρχαιότητα και τον Νεότερο Ελληνισμό» του Τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (ΠΑ. ΠΕΛ.), σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Έρευνας Βυζαντινού Πολιτισμού (ΙΝ.Ε.ΒΥ.Π.), Ε.Π.Ι. του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, ως ακολούθως:

## **Άρθρο 1** **Γενικές Διατάξεις**

1. Στον παρόντα Κανονισμό παρουσιάζονται η δομή και οι κανόνες λειτουργίας του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ) με τίτλο «Βυζαντινός κόσμος: η σχέση του με την Αρχαιότητα και τον Νεότερο Ελληνισμό» του Τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (ΠΑ. ΠΕΛ.), σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Έρευνας Βυζαντινού Πολιτισμού (ΙΝ.Ε.ΒΥ.Π.), Ε.Π.Ι. του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, το οποίο απονέμει Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) στο αντικείμενο «Βυζαντινός κόσμος: η σχέση του με την Αρχαιότητα και τον Νεότερο Ελληνισμό» από το ακαδημαϊκό έτος 2018-2019.

2. Οι διατάξεις του παρόντος Κανονισμού, όπως αυτές αναλύονται στα επόμενα άρθρα, εξειδικεύουν και συμπληρώνουν το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τις μεταπτυχιακές σπουδές, και συγκεκριμένα τις διατάξεις του ν.4485/2017, όπως ισχύει, ενώ ρυθμίζουν με ενιαίο τρόπο θέματα

λειτουργίας του Π.Μ.Σ., τα οποία δεν ρυθμίζονται από την κείμενη νομοθεσία, αλλά είτε παρέχονται γι' αυτά σχετικές εξουσιοδοτήσεις από το Νόμο, είτε ρυθμίζονται με αποφάσεις των αρμοδίων οργάνων του Π.Μ.Σ. Ο Κανονισμός Μεταπτυχιακών Σπουδών δύναται να τροποποιηθεί, με πρόταση της Συντονιστικής Επιτροπής του Π.Μ.Σ. και απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος και της Συγκλήτου του Ιδρύματος.

## **Άρθρο 2.**

### **Αντικείμενο - Σκοπός – Μαθησιακά αποτελέσματα του Π.Μ.Σ.**

1. Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο «Βυζαντινός κόσμος: η σχέση του με την Αρχαιότητα και τον Νεότερο Ελληνισμό» εντάσσεται στον στρατηγικό σχεδιασμό του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, διέπεται από επιστημονική συνοχή και αποσκοπεί να προσφέρει στους φοιτητές προηγμένη γνώση στις Βυζαντινολογικές σπουδές στη διαχρονία τους και στη σχέση τους με την Αρχαιότητα και τον νεότερο Ελληνισμό. Το Π.Μ.Σ. είναι σχεδιασμένο να προετοιμάσει τους μεταπτυχιακούς φοιτητές για επαγγελματική σταδιοδρομία στην έρευνα, στην εκπαίδευση καθώς και σε συναφείς δραστηριότητες του ευρύτερου Δημοσίου και του Ιδιωτικού Τομέα.

2. Μαθησιακά αποτελέσματα του Π.Μ.Σ. είναι η επαρκής απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων σε όλες τις εκφάνσεις του Βυζαντινού Πολιτισμού στις σχέσεις του με την Αρχαιότητα και τον Νεότερο Ελληνισμό. Συμπληρωματικά, οι απόφοιτοι επιδιώκεται να αποκτήσουν:

α) Θεμελιώδεις γνώσεις, οι οποίες θα τους επιτρέπουν να αντιμετωπίζουν με επάρκεια στον εργασιακό τους χώρο, αλλά και, γενικότερα, ζητήματα ανθρωπιστικών και συναφών επιστημών.

β) Δεξιότητες για την κάλυψη των αναγκών της αγοράς εργασίας σε εξειδικευμένους επιστήμονες, ερευνητικά καταρτισμένους σε θέματα θεωρίας, μεθοδολογίας και προώθησης των οικείων επιστημονικών πεδίων, καθώς και της εφαρμογής σύγχρονων μεθόδων στον ευρύτερο τομέα του Βυζαντινού και γενικότερα του Ελληνικού Πολιτισμού.

γ) Ενισχυμένες ικανότητες προφορικής και γραπτής επικοινωνίας, συμπεριλαμβανομένης της συγγραφής επιστημονικών εργασιών και μελετών.

δ) Την απαραίτητη γνώση και εμπειρία, ώστε να βελτιώσουν την τρέχουσα θέση τους ή και να προχωρήσουν σε διδακτορικές σπουδές.

### Άρθρο 3 Όργανα διοίκησης του Π.Μ.Σ. - Επιτροπές

Τα όργανα διοίκησης του ΠΜΣ είναι:

1. Η Σύγκλητος του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.
2. Η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών, η οποία συγκροτείται σύμφωνα με το άρθρο 31 παρ. 6 του ν. 4485/2017.
3. Η Συνέλευση του Τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου. Στη Συνέλευση μετέχουν για θέματα του Π.Μ.Σ., χωρίς δικαίωμα ψήφου, ο Διευθυντής και ένα μέλος του Δ.Σ. του ΙΝ.Ε.ΒΥ.Π., οριζόμενο από το Δ.Σ. του Ινστιτούτου.
4. Η Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.) του Π.Μ.Σ. είναι πενταμελής και συγκροτείται από μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Φιλολογίας, τα οποία έχουν αναλάβει μεταπτυχιακό έργο και εκλέγονται από τη Συνέλευση του Τμήματος για διετή θητεία, κατά τη λήξη της οποίας με ευθύνη του Διευθυντή συντάσσεται απολογισμός του ερευνητικού και εκπαιδευτικού έργου του ΠΜΣ καθώς και των λοιπών δραστηριοτήτων του. Στη Σ.Ε. μετέχει χωρίς δικαίωμα ψήφου ο Διευθυντής του ΙΝ.Ε.ΒΥ.Π. Η Σ.Ε. συγκαλείται και προεδρεύεται από τον Διευθυντή του Π.Μ.Σ. και είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και τον συντονισμό λειτουργίας του προγράμματος.
5. Ο Διευθυντής του Π.Μ.Σ. πρέπει να είναι μέλος ΔΕΠ του Τμήματος Φιλολογίας βαθμίδας Καθηγητή ή Αναπληρωτή Καθηγητή ιδίου ή συναφούς γνωστικού αντικείμενου με το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ. Εισηγείται στα αρμόδια όργανα του ιδρύματος για κάθε θέμα που αφορά στην αποτελεσματική λειτουργία του προγράμματος και υπογράφει κάθε έγγραφο σχετικό με τη λειτουργία και τη διαχείριση του Π.Μ.Σ. Υπάρχει δυνατότητα ανανέωσης της θητείας του για μία ακόμη διετία, μετά από σύμφωνη γνώμη των μελών της Συνέλευσης του Τμήματος.
6. Ο Αναπληρωτής Διευθυντής του Π.Μ.Σ. είναι Καθηγητής ή Αναπληρωτής Καθηγητής και εκπληρώνει τα καθήκοντα του Διευθυντή σε περίπτωση κωλύματος ή απουσίας του.
7. Επιτροπή Εξέτασης/Επιλογής Υποψηφίων Μεταπτυχιακών Φοιτητών, η οποία αποτελείται από τουλάχιστον τρία μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος και ορίζεται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

Η Επιτροπή είναι υπεύθυνη για:

- α) Αξιολόγηση όλων των υποβληθέντων δικαιολογητικών, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και την παρ. 5 του άρθρου 7 του παρόντος Κανονισμού.
- β) Έλεγχο της γλωσσικής επάρκειας.
- γ) Διενέργεια προσωπικών συνεντεύξεων.

Η τελική κατάταξη των Υποψηφίων, με βάση τη λίστα κριτηρίων του

προγράμματος, και η πρόταση επιλογής Υποψηφίων με βάση την κατάταξη αυτή υποβάλλονται προς επικύρωση στη Συνέλευση του Τμήματος.

8. Τα ανωτέρω όργανα ασκούν όλες τις αρμοδιότητες που τους παρέχονται από την κείμενη νομοθεσία και τα επιμέρους άρθρα του παρόντος Κανονισμού.

#### **Άρθρο 4** **Προσωπικό**

1. Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος στο Π.Μ.Σ. θα απασχοληθούν ως διδάσκοντες μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Φιλολογίας, μέλη ΔΕΠ άλλων Τμημάτων του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου ή άλλων Τμημάτων Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή της αλλοδαπής καθώς και άλλες κατηγορίες διδασκόντων σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 36 του Ν. 4485/2017 (ΦΕΚ 114 Α'). Θέματα ακαδημαϊκών υποχρεώσεων τους, αμοιβών και αποζημιώσεων ορίζονται από τη Συνέλευση του Τμήματος στην αρχή κάθε ακαδημαϊκού έτους.

2. Οι διδάσκοντες στο Π.Μ.Σ. :

- Να τηρούν πιστά και επακριβώς το πρόγραμμα και το ωράριο των παραδόσεων του μαθήματος.
- Να αναπροσαρμόζουν και να επικαιροποιούν σε τακτά χρονικά διαστήματα το περιεχόμενο και την ύλη των διδασκομένων μαθημάτων. Κατά την έναρξη του εξαμήνου, οι διδάσκοντες κοινοποιούν (υποβάλλοντας προς διανομή στη Γραμματεία του ΠΜΣ ή ενημερώνοντας την ιστοσελίδα του μαθήματος) το αναλυτικό πρόγραμμα (syllabus), που καλύπτει την ύλη του μαθήματος και περιλαμβάνει τις παρουσιάσεις των διαλέξεων, τη βιβλιογραφία και αρθρογραφία που οι φοιτητές καλούνται να μελετήσουν και όποιο άλλο συμπληρωματικό υλικό (μελέτες περιπτώσεων κλπ).
- Να τηρούν τακτική επικοινωνία με τους φοιτητές για θέματα που άπτονται των σπουδών τους και του συγκεκριμένου μαθήματος.

Οι διδάσκοντες επίσης οφείλουν να σέβονται την ακαδημαϊκή δεοντολογία και να τηρούν τους κανόνες της.

#### **Άρθρο 5** **Διοικητική υποστήριξη – υλικοτεχνική υποδομή**

1. Την διοικητική και τεχνική υποστήριξη του Προγράμματος αναλαμβάνει το Τμήμα Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, επικουρούμενο από το ΙΝ.Ε.ΒΥ.Π.

2. Λόγω του αντικειμένου του, το Π.Μ.Σ. θα διεξαχθεί στις εγκαταστάσεις του ΙΝ.Ε.ΒΥ.Π. στον Μυστρά. Το πρόσφατα ανακαινισμένο κτήριο του Ινστιτούτου διαθέτει σύγχρονες αίθουσες διδασκαλίας, άρτια οπτικοακουστικά μέσα, άριστα ενημερωμένη ειδική βιβλιοθήκη και σύγχρονο εξοπλισμό σε Η/Υ και περιφερειακά για τις ανάγκες των φοιτητών.

## **Άρθρο 6**

### **Αριθμός και κατηγορίες εισακτέων**

1. Ο αριθμός των εισακτέων στο Π.Μ.Σ. για την απόκτηση Δ.Μ.Σ. ορίζεται κατ' ανώτατο όριο σε πενήντα (50) άτομα ετησίως. Ο ακριβής αριθμός εισακτέων ανά ακαδημαϊκό έτος καθορίζεται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

2. Στο Π.Μ.Σ. γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι Τμημάτων Πανεπιστημίων και Τ.Ε.Ι. Ανθρωπιστικών, Παιδαγωγικών, Κοινωνικών, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών, καθώς και Τμημάτων Αρχιτεκτονικής της ημεδαπής ή ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής.

2. Πλέον του αριθμού των επιτυχόντων κατά τη διαδικασία επιλογής φοιτητών, γίνεται δεκτός ως υπεράριθμος ένας κατ' έτος στο Π.Μ.Σ. από τα μέλη των κατηγοριών Ε.Ε.Π. καθώς και Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. που πληροί τις προϋποθέσεις του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 34 του ν. 4485/2017.

3. Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος ορίζεται κάθε χρόνο ο μέγιστος αριθμός μεταπτυχιακών φοιτητών ανά διδάσκοντα καθώς και ο μέγιστος αριθμός μεταπτυχιακών φοιτητών στα Π.Μ.Σ. του Τμήματος σε σχέση και με τον αριθμό των προπτυχιακών φοιτητών και των διδασκόντων, για τη διασφάλιση της ποιότητας όλων των κύκλων σπουδών.

## **Άρθρο 7**

### **Διαδικασία και κριτήρια επιλογής εισακτέων**

1. Το Τμήμα σε ημερομηνίες που ορίζονται από την Συνέλευση προβαίνει σε πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για το επόμενο ακαδημαϊκό έτος λειτουργίας του Π.Μ.Σ. Η πρόσκληση δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα του Τμήματος Φιλολογίας, του ΙΝ.Ε.ΒΥ.Π. και του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου. Στην πρόσκληση καθορίζονται: α) Οι προϋποθέσεις συμμετοχής υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών στη διαδικασία

επιλογής. β) Ο κατ' ανώτατο όριο αριθμός εισακτέων στο Πρόγραμμα, ο οποίος δεν θα υπερβαίνει τους πενήντα (50). γ) Τα απαραίτητα δικαιολογητικά που πρέπει να υποβληθούν. δ) Οι προθεσμίες υποβολής των δικαιολογητικών και η ακριβής διεύθυνση στην οποία πρέπει αυτά να υποβληθούν. ε) Η διαδικασία επιλογής, καθώς και τα κριτήρια επιλογής των μεταπτυχιακών φοιτητών. στ) Η ημερομηνία συνέντευξης των υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών. ζ) Κάθε άλλη λεπτομέρεια που η Συντονιστική Επιτροπή κρίνει απαραίτητη.

Οι αιτήσεις μαζί με τα απαραίτητα δικαιολογητικά κατατίθενται στη Γραμματεία του Τμήματος Φιλολογίας είτε σε έντυπη είτε σε ηλεκτρονική μορφή.

2. Οι υποψήφιοι υποβάλλουν τα εξής απαραίτητα δικαιολογητικά:

- Αίτηση συμμετοχής στο Π.Μ.Σ.
- Ευκρινές φωτοαντίγραφο πτυχίου ή πτυχίων ελληνικού Πανεπιστημίου ή Τ.Ε.Ι. Πτυχίο από ίδρυμα της αλλοδαπής συνοδεύεται από αναγνώριση από τον Διεπιστημονικό Οργανισμό Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης (Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.).
- Πιστοποιητικό σπουδών με αναλυτική βαθμολογία προπτυχιακών μαθημάτων, στο οποίο αναγράφεται και ο βαθμός του πτυχίου. Στο πιστοποιητικό πρέπει να αναγράφεται και η επίδοση στη διπλωματική εργασία, εάν αυτή προβλέπεται στο πρόγραμμα σπουδών.
- Βιογραφικό σημείωμα στο οποίο αναφέρονται αναλυτικά οι σπουδές, η διδακτική ή/και επαγγελματική εμπειρία, η επιστημονική και κοινωνική δραστηριότητα του υποψηφίου.
- Πιστοποιητικό κατοχής κύριας ευρωπαϊκής γλώσσας επιπέδου B2 (αγγλικής, γαλλικής, γερμανικής, ιταλικής, ισπανικής) ή επάρκειας ελληνικής γλώσσας. Εάν δεν κατατεθεί σχετικό πιστοποιητικό, η επαρκής γνώση της ξένης γλώσσας πιστοποιείται ύστερα από εξέταση από ειδική επιτροπή μελών ΔΕΠ ή Ε.ΔΙ.Π. που ορίζεται από τη Συνέλευση του Τμήματος.
- Ανάτυπα δημοσιεύσεων σε επιστημονικά περιοδικά, αντίγραφα συγγραφικού έργου, κ.τ.λ., εφόσον υπάρχουν.
- Αποδεικτικά επαγγελματικής και ερευνητικής δραστηριότητας που μπορεί να βοηθήσουν στην επιλογή του υποψηφίου
- Δύο συστατικές επιστολές
- Φωτοτυπία δύο όψεων της Αστυνομικής Ταυτότητας.
- Δύο πρόσφατες φωτογραφίες, στις οποίες να αναγράφεται το ονοματεπώνυμο του υποψηφίου.

3. Η Γραμματεία του Π.Μ.Σ. παραλαμβάνει τις αιτήσεις και τα απαραίτητα δικαιολογητικά που υποβάλλουν οι υποψήφιοι μεταπτυχιακοί φοιτητές και τα οποία προβλέπονται από την προκήρυξη, ελέγχει την πληρότητα και την εγκυρότητα των δικαιολογητικών κάθε υποψηφίου και συντάσσει πίνακα υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών, τον οποίο διαβιβάζει στην Επιτροπή Εξέτασης / Επιλογής Μεταπτυχιακών Φοιτητών.

Τα δικαιολογητικά που κατατίθενται από τους υποψηφίους πρέπει να είναι πλήρη και να έχουν υποβληθεί εμπροθέσμως, όπως αυτά προβλέπονται στη σχετική προκήρυξη. Εκπρόθεσμες αιτήσεις δεν γίνονται δεκτές.

4. Η Επιτροπή Εξέτασης / Επιλογής καλεί τους υποψηφίους για συνέντευξη. Η συνέντευξη γίνεται σε θέματα συναφή προς το αντικείμενο του Π.Μ.Σ. και αποβλέπει: α) στη διαπίστωση της γενικής κατάρτισης του υποψηφίου και της εικόνας που περιγράφουν οι συστατικές επιστολές. β) Στην αξιολόγηση άλλων δεξιοτήτων του υποψηφίου. γ) Στη διαπίστωση της καταλληλότητας του υποψηφίου να παρακολουθήσει το Π.Μ.Σ. ή της ανάγκης να γίνει δεκτός σε συγκεκριμένα προπτυχιακά μαθήματα για τυχόν συμπλήρωση κενών.

5. Κριτήρια επιλογής: Για την επιλογή υποψηφίων για το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Ειδίκευσης, συνεκτιμώνται: α) ο βαθμός πτυχίου με βαρύτητα 15% και ο βαθμός επιτυχίας στα τρία (3) συναφέστερα με το Π.Μ.Σ. μαθήματα (με βαρύτητα 5% για το καθένα), τα οποία θα ορισθούν με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος. Σε περίπτωση που ο πρώτος κύκλος σπουδών προβλέπει Διπλωματική Εργασία υπολογίζονται με βαρύτητα 5% ο βαθμός επιτυχίας στα δύο συναφέστερα μαθήματα και με 5% ο βαθμός της Διπλωματικής Εργασίας. β) Η παρουσία του υποψηφίου στη συνέντευξη (20%). γ) Προηγούμενη επαγγελματική ή διδακτική εμπειρία (20%). δ) Η επαρκής γνώση κύριας ευρωπαϊκής γλώσσας επιπέδου B2 (20%). ε) Ενδεχόμενες δημοσιεύσεις ή επιστημονικές εργασίες (5%) και στ) συστατικές επιστολές (5%).

6. Η Επιτροπή Εξέτασης / Επιλογής συνεκτιμώντας τα παραπάνω κριτήρια καταρτίζει τον τελικό πίνακα επιλογής των υποψηφίων, τον κοινοποιεί στην Σ.Ε. και τον διαβιβάζει προς επικύρωση στη Συνέλευση του Τμήματος.

7. Η Σ.Ε. μπορεί με απόφασή της να θεωρήσει επιτυχόντες και όσους από τους υποψηφίους ισοβάθμισαν με τον τελευταίο επιτυχόντα.



8. Ο πίνακας των επιτυχόντων μετά την επικύρωσή του από τη Συνέλευση του Τμήματος Φιλολογίας ανακοινώνεται στους χώρους ανακοινώσεων και τους Διαδικτυακούς τόπους του Τμήματος και του ΙΝ.Ε.ΒΥ.Π. Οι επιτυχόντες ειδοποιούνται να εγγραφούν στο Π.Μ.Σ. εντός συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος, που καθορίζεται από τη Σ.Ε. Υποψήφιος που δεν θα εγγραφεί μέσα στο προκαθορισμένο χρονικό διάστημα χάνει το δικαίωμα εγγραφής στο Π.Μ.Σ., εκτός και αν επικαλεσθεί λόγους ανώτερης βίας ή σοβαρής ασθένειας. Στην περίπτωση αυτή, η Συνέλευση του Τμήματος κρίνει τους λόγους που επικαλείται ο υποψήφιος και αποφασίζει σχετικά.

9. Ένσταση κατά του πίνακα επιτυχίας μπορεί να γίνει μέσα σε 10 ημέρες από την ημερομηνία ανακοίνωσης του πίνακα. Η ένσταση, η οποία πρέπει να είναι αιτιολογημένη και συγκεκριμένη, κρίνεται τελεσίδικα από τη Συνέλευση του Τμήματος.

10. Η διαδικασία επιλογής ολοκληρώνεται έως την έναρξη του προγράμματος. Οι σχετικές προθεσμίες είναι δυνατόν να τροποποιούνται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, εφόσον συντρέχουν λόγοι ανωτέρας βίας.

11. Σε περιπτώσεις κατηγοριών πτυχιούχων, των οποίων τα προηγούμενα προγράμματα σπουδών τους παρουσιάζουν ελλείψεις, για την επιτυχή παρακολούθηση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών, η Σ.Ε. θα αποφασίζει για την παρακολούθηση και εξέταση μαθημάτων σε Προπτυχιακό επίπεδο στο Τμήμα Φιλολογίας.

## **Άρθρο 8**

### **Χρονική διάρκεια φοίτησης**

Η χρονική διάρκεια φοίτησης στο Π.Μ.Σ για τη λήψη Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) ορίζεται σε τρία ακαδημαϊκά εξάμηνα, στα οποία περιλαμβάνεται και ο χρόνος εκπόνησης της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας.

Ο ανώτατος επιτρεπόμενος χρόνος ολοκλήρωσης των σπουδών ορίζεται στα τέσσερα (4) εξάμηνα. Η παράταση του ενός εξαμήνου αφορά τη συγγραφή της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας.

## **Άρθρο 9**

### **Ακαδημαϊκό ημερολόγιο. Όρια απουσιών**

1. Στην αρχή κάθε ακαδ. εξαμήνου, και πριν από την έναρξη των μαθημάτων, καθορίζονται και αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ.

του Τμήματος και του ΙΝ.Ε.ΒΥ.Π. οι ημερομηνίες εγγραφής των φοιτητών, καθώς και η διαδικασία δηλώσεων των μαθημάτων που θα επιλέγονται σε κάθε εξάμηνο. Αναρτάται, επίσης, στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ. του Τμήματος και του ΙΝ.Ε.ΒΥ.Π. το ωρολόγιο πρόγραμμα της περιόδου, στο οποίο περιλαμβάνονται οι ημέρες και οι ώρες διδασκαλίας των μαθημάτων, οι ημερομηνίες άλλων εκδηλώσεων ή υποχρεώσεων, οι ημερομηνίες έναρξης και λήξης των διδακτικών περιόδων, οι περίοδοι εξετάσεων, οι αργίες κ.τ.λ.

2. Οι μεταπτυχιακές σπουδές αρχίζουν το χειμερινό ή το εαρινό εξάμηνο. Η ακριβής ημερομηνία καθορίζεται εκάστοτε από τη Συνέλευση του Τμήματος. Το κάθε εξάμηνο περιλαμβάνει τουλάχιστον δεκατρείς (13) πλήρεις διδακτικές εβδομάδες και ακολουθεί το ακαδημαϊκό ημερολόγιο, όπως αυτό ορίζεται από τη Σύγκλητο του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.

3. Σε περίπτωση κωλύματος διεξαγωγής μαθήματος προβλέπεται η αναπλήρωσή του. Η ημερομηνία και η ώρα αναπλήρωσης αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ.

4. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές υποχρεούνται να παρακολουθούν ανελλιπώς όλα τα μαθήματα και τις δραστηριότητες του Π.Μ.Σ. Ένας μεταπτυχιακός φοιτητής θεωρείται ότι έχει παρακολουθήσει ένα μάθημα και μπορεί να συμμετάσχει στις εξετάσεις μόνο αν δεν έχει υπερβεί τις δύο (2) απουσίες στο μάθημα αυτό. Η συμμετοχή και η παρακολούθηση διαπιστώνονται με ευθύνη των διδασκόντων.

## **Άρθρο 10**

### **Δικαιώματα και παροχές φοιτητών**

1. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές έχουν όλα τα δικαιώματα και τις παροχές που προβλέπονται και για τους φοιτητές του πρώτου κύκλου σπουδών, πλην του δικαιώματος παροχής δωρεάν διδακτικών συγγραμμάτων.

2. Απαλλαγή από τα τέλη φοίτησης πραγματοποιείται σύμφωνα με το άρθρο 35 παρ. 2 του ν. 4485/2017.

3. Υποτροφίες χορηγούνται στους φοιτητές με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, μετά από πρόταση της Σ.Ε. Κριτήριο χορήγησης υποτροφίας είναι ο μέσος όρος βαθμολογίας των φοιτητών στα μαθήματα του Α' εξαμήνου. Τα κριτήρια χορήγησης των υποτροφιών αναγράφονται στην πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος ή ανακοινώνονται κατά την πρόσκληση εγγραφής των επιτυχόντων φοιτητών. Το ύψος των χορηγουμένων υποτροφιών προβλέπεται στον προϋπολογισμό του Π.Μ.Σ.

## **Άρθρο 11**

### **Αναστολή φοίτησης μεταπτυχιακών φοιτητών**

1. Κάθε μεταπτυχιακός φοιτητής έχει δικαίωμα να ζητήσει, με αίτησή του, άδεια αναστολής της παρακολούθησης των μαθημάτων ή της εκπόνησης της Διπλωματικής του Εργασίας. Η άδεια χορηγείται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος για αποδεδειγμένα σοβαρούς λόγους, μόνο μια φορά, και δεν μπορεί να είναι υπερβαίνει τα δύο (2) συνεχόμενα εξάμηνα. Τα εξάμηνα αναστολής δεν προσμετρώνται στην προβλεπόμενη ανώτατη διάρκεια κανονικής φοίτησης.

2. Ανάλογα με τον χρόνο κατά τον οποίο χορηγείται η αναστολή, αναστέλλεται η καταβολή του συνόλου των τελών φοίτησης ή των δόσεων που απομένουν, ενώ παράλληλα κατοχυρώνονται τα αποτελέσματα των μέχρι τότε επιτυχών εξετάσεων του φοιτητή. Η αναστολή φοίτησης δεν επηρεάζει τη δυνατότητα παράτασης του ανώτατου χρόνου ολοκλήρωσης της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας, ο οποίος ανέρχεται κατ' ανώτατο όριο σε ένα εξάμηνο.

3. Φοιτητής που θα επαναλάβει τη φοίτησή του είναι υποχρεωμένος να παρακολουθήσει όλα τα μαθήματα στα οποία δεν είχε αξιολογηθεί επιτυχώς πριν από τη αναστολή της φοίτησής του. Ο μεταπτυχιακός φοιτητής ο οποίος λαμβάνει άδεια αναστολής φοίτησης, όταν επαναλάβει την φοίτησή του, εξακολουθεί να υπάγεται στο καθεστώς φοίτησης του χρόνου εγγραφής του ως μεταπτυχιακού φοιτητή.

## **Άρθρο 12**

### **Τέλη φοίτησης**

Για την παρακολούθηση του Π.Μ.Σ. προβλέπεται η καταβολή τελών φοίτησης σε όσους φοιτητές δεν απαλλάσσονται των τελών σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 35 παρ. 2 του ν. 4485/2017. Το ύψος των τελών φοίτησης για το σύνολο του προγράμματος ανέρχεται στο ποσό των 2.100 ευρώ και καθορίζεται με αποφάσεις των αρμόδιων οργάνων διοίκησης σύμφωνα με το ισχύον νομικό πλαίσιο. Τα τέλη φοίτησης καταβάλλονται στον Ε.Λ.Κ.Ε. του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, ο οποίος είναι αρμόδιος για τη διαχείρισή τους, σε ισόποσες δόσεις στην αρχή κάθε εξαμήνου σε συγκεκριμένες ημερομηνίες που καθορίζει η Συνέλευση του Τμήματος. Μη καταβολή των τελών φοίτησης εντός των συγκεκριμένων προθεσμιών οδηγεί σε διαγραφή του φοιτητή από τα μητρώα του Π.Μ.Σ. με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος μετά από πρόταση της Σ.Ε., αφού συνεκτιμηθούν οι επιμέρους περιπτώσεις.

### Άρθρο 13

#### Διαρθρωτικά χαρακτηριστικά του ΠΜΣ (Θεματικές Ενότητες – πιστωτικές μονάδες – διάρκεια)

Για την απόκτηση του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) απαιτείται η συγκέντρωση 90 Πιστωτικών Μονάδων ECTS (ΠΜ-ECTS) και η φοίτηση και η επιτυχής ολοκλήρωση των συναφών υποχρεώσεων των φοιτητών κατά τη διάρκεια των δύο (2) πρώτων διδακτικών εξαμήνων, τα οποία ακολουθούνται από την εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας κατά το τρίτο εξάμηνο. Οι 60 ΠΜ-ECTS αντιστοιχούν στα μαθήματα των δύο πρώτων διδακτικών εξαμήνων (ανά 30 ΠΜ-ECTS σε κάθε εξάμηνο), από τα οποία τα οκτώ (8) είναι υποχρεωτικά και τα δύο (2) επιλογής, ενώ οι υπόλοιπες 30 ΠΜ-ECTS αντιστοιχούν στην μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία.

### Άρθρο 14

#### Πρόγραμμα μαθημάτων

1. Στα δύο πρώτα εξάμηνα οι φοιτητές παρακολουθούν και εξετάζονται σε τέσσερα (4) υποχρεωτικά μαθήματα και ένα (1) μάθημα επιλογής ανά εξάμηνο. Στο τρίτο εξάμηνο οι φοιτητές εκπονούν τη Μεταπτυχιακή Διπλωματική τους Εργασία.

2. Η φοίτηση περιλαμβάνει την επιτυχή συμμετοχή σε μεταπτυχιακά μαθήματα (60 πιστωτικές μονάδες) και την επιτυχή εκπόνηση Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας (30 πιστωτικές μονάδες).

Ο βαθμός του Δ.Μ.Σ. προκύπτει από:

A. Τη βαθμολογία της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας σταθμισμένη κατά 60%.

B. Τον μέσο όρο της βαθμολογίας στα μαθήματα σταθμισμένο κατά 40%.

Για τον ορισμό των πιστωτικών μονάδων ισχύουν τα αναφερόμενα στις διατάξεις του άρθρου 14 του Ν. 3374/2005.

Τα μαθήματα του προγράμματος σπουδών διαμορφώνονται ως εξής :

#### A' εξάμηνο (30 ECTS)

Μαθήματα	Πιστωτικές μονάδες (ECTS)
<b>A. Υποχρεωτικά</b>	
Εισαγωγή στην Επιστήμη της Βυζαντινολογίας, Μεθοδολογία Έρευνας	6
Αρχαιότητας και Βυζάντιο: Πρόσληψη- Οι Κλασσικές Σπουδές στο Βυζάντιο	6
Παλαιογραφία	6

Ειδικά Θέματα Βυζαντινής Αρχαιολογίας: Ζωγραφική-Αρχιτεκτονική	6
<b>B. Επιλογής: ένα (1) από τα παρακάτω</b>	6
Λαϊκός Πολιτισμός - Δημόδης Βυζαντινή Λογοτεχνία	
Ειδικά Θέματα Βυζαντινής Ιστορίας και Πολιτισμού	
<b>Σύνολο</b>	<b>30</b>

**B' εξάμηνο (30 ECTS)**

<b>A. Υποχρεωτικά</b>	
Ειδικά θέματα Βυζαντινής Ποίησης και Αγιολογίας	6
Νέος Ελληνισμός και Βυζάντιο: Πρόσληψη - Το Βυζάντιο στη Νεοελληνική Λογοτεχνία	6
Μεσαιωνική Ελληνική Γλώσσα	6
Ειδικά Θέματα Βυζαντινής Ιστοριογραφίας και Ρητορικής	6
<b>B. Επιλογής: ένα (1) από τα παρακάτω</b>	6
Ειδικά Θέματα Βυζαντινής Κοινωνίας, Διοίκησης και Οικονομίας	
Ειδικά Θέματα Βυζαντινής Αρχαιολογίας: Συντήρηση και Ανάδειξη Βυζαντινών Μνημείων	
<b>Σύνολο</b>	<b>30</b>

**Γ' εξάμηνο (30 ECTS):**

Εκπόνηση Μεταπτυχιακής Διατριβής	30
<b>Σύνολο</b>	<b>30</b>

3. Προκειμένου να διδαχθεί ένα μάθημα επιλογής, πρέπει να επιλεγεί τουλάχιστον από πέντε (5) φοιτητές.

4. Σε κάθε ένα από τα δύο πρώτα ακαδημαϊκά εξάμηνα, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές παρακολουθούν μαθήματα. Η παρακολούθηση είναι υποχρεωτική. Επιτρέπονται έως δύο (2) απουσίες ανά μάθημα.

5. Οποιοσδήποτε φοιτητής δεν μπορεί να δηλώσει περισσότερα από πέντε (5) μαθήματα ανά εξάμηνο. Δεν μπορεί, επίσης, να αναλάβει θέμα Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας χωρίς να έχει ολοκληρώσει επιτυχώς τα μαθήματα που προβλέπονται. Τα ανωτέρω ισχύουν και για φοιτητές που επαναλαμβάνουν τη φοίτησή τους μετά από την αναστολή που προβλέπεται στο άρθρο 11 του παρόντος Κανονισμού.

5. Η κύρια γλώσσα διδασκαλίας των μαθημάτων είναι η ελληνική. Επίσης, μπορεί να χρησιμοποιηθεί και η αγγλική σε περίπτωση που θα διδαχθεί μάθημα από προσκεκλημένο Καθηγητή του εξωτερικού

6. Τροποποίηση του Προγράμματος Σπουδών γίνεται με αποφάσεις των αρμοδίων οργάνων.

## Άρθρο 15

### Περιγραφή του περιεχομένου και πιστωτικές μονάδες των μαθημάτων ανά εξάμηνο

#### Α' ΕΞΑΜΗΝΟ

#### **A1. Εισαγωγή στην Επιστήμη της Βυζαντινολογίας – Μεθοδολογία Έρευνας (υποχρεωτικό, 6 ECTS).**

Σκοπός του μαθήματος είναι η βαθύτερη γνωριμία με τα κείμενα της βυζαντινής γραμματείας, με τη βασική βιβλιογραφία και τα *instrumenta studiorum* καθώς και η ικανότητα ερμηνείας της πλούσιας λογοτεχνικής παρακαταθήκης του Βυζαντίου.

Σύντομη επισκόπηση της βυζαντινής ιστορίας. Τα χρονικά όρια της βυζαντινής γραμματείας ως συνέχεια της κλασικής και μετακλασικής λογοτεχνικής παράδοσης. Κλάδοι της Βυζαντινολογίας: Ιστοριογραφία / Χρονογραφία – Ρητορική – Επιστολογραφία – Ποίηση – Αγιολογία. Βασικοί εκπρόσωποι βυζαντινής λογοτεχνίας ανά περίοδο. Οι Έλληνες και οι Ευρωπαίοι λόγιοι της Αναγέννησης – η γένεση των βυζαντινών σπουδών στην Ευρώπη, οι μεγάλοι Βυζαντινολόγοι. *Instrumenta studiorum*: οι μεγάλες σειρές εκδόσεων («Βυζαντίς» του Λούβρου, Βόννης και Λειψίας, *Patrologia Graeca & Latina*, *Corpus Fontium* κ.ά.), οι Γραμματολογίες (Krumbacher, Hunger, Beck κ.ά.), τα μεγάλα Βυζαντινολογικά περιοδικά, τα Εγκυκλοπαιδικά και Προσωπογραφικά Λεξικά, τα Διεθνή Συνέδρια Βυζαντινών Σπουδών, το status της διεθνούς Βυζαντινολογικής βιβλιογραφίας. Η εξέλιξη της Βυζαντινολογίας στην Ελλάδα (2<sup>ο</sup> ήμισυ 19<sup>ου</sup> αι. κ.εξ.). Νεες τάσεις στην έρευνα του βυζαντινού πολιτισμού: πρόσληψη, αφηγηματολογικές μέθοδοι ανάγνωσης κειμένων, θεωρία των συναισθημάτων, *gender studies* κ.ά.

Παράλληλα ερμηνεύονται αντιπροσωπευτικά δείγματα από όλα τα είδη της Βυζαντινής Γραμματείας, προκειμένου να εξοικειωθούν οι σπουδαστές με τα βασικά χαρακτηριστικά τους και να μπορέσουν σταδιακά να προχωρήσουν σε αυτόνομη μελέτη κειμένων. Ιδιαίτερη

έμφαση δίνεται στην ανάλυση και ερμηνεία κειμένων ιστορικών, ρητορικών και αγιολογικών.

## **A2. Αρχαιότητα και Βυζάντιο: Πρόσληψη – Οι Κλασικές Σπουδές στο Βυζάντιο (υποχρεωτικό, 6 ECTS).**

### **Αρχαιότητα**

Τα είδη της αρχαίας ελληνικής λογοτεχνίας. Η κορύφωσή τους τον 5<sup>ο</sup> και 4<sup>ο</sup> π.Χ. αιώνα. Η εξάπλωση της ελληνικής γλώσσας και του ελληνικού πνεύματος με τον Μ. Αλέξανδρο. Η θεμελίωση και η ανάπτυξη της Κλασικής Φιλολογίας ως επιστήμης στους ελληνιστικούς χρόνους. Το Μουσείο και η Βιβλιοθήκη της Αλεξανδρείας: η κωδικοποίηση της αρχαίας ελληνικής πνευματικής παραγωγής - εκδόσεις και σχολιασμός των κλασικών κειμένων (Φιλητάς, Ζηνόδοτος, Λυκόφρων, Καλλίμαχος, Απολλώνιος ο Ρόδιος, Ερατοσθένης, Αριστοφάνης ο Βυζάντιος, Αρίσταρχος ο Σαμόθραξ). Πέργαμος (Κράτης ο Μαλλώτης ως γραμματικός. Στωικός συμβολισμός και αλληγορία). Ελληνορωμαϊκοί χρόνοι (1<sup>ος</sup> π.Χ. – 3<sup>ος</sup> μ.Χ. αι.): οι Επίγονοι των μεγάλων Αλεξανδρινών (Διονύσιος ο Θραξ, Δίδυμος κ.ά.). Αττικισμός (Διονύσιος ο Αλικαρνασσεύς, Πολυδεύκης, Απολλώνιος ο Δύσκολος Ηρωδιανός κ.ά.).

### **Βυζάντιο**

ΠΡΩΤΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ (4<sup>ος</sup> – 6<sup>ος</sup> αι.): η συμφιλίωση του χριστιανισμού με την αρχαία ελληνική γραμματεία: ο Μ. Κωνσταντίνος. Οι Πατέρες της Εκκλησίας: η ελληνική γλώσσα ερμηνεύει το χριστιανικό δόγμα. Η εκπαίδευση: τα αρχαία ελληνικά κείμενα στο σχολείο και στις βιβλιοθήκες. Απώλεια των μη διδασκομένων κειμένων (Σαπφώ, Μένανδρος κ.ά.). Ίδρυση Πανδιδακτηρίου από τον Θεοδοσίο Β'. Αττικισμός και γραμματική: *Κανόνες* Θεοδοσίου (5<sup>ος</sup> αιώνας), γραμματικές μελέτες του Ιωάννη Χάρακα. Ανάπτυξη λεξικογραφίας: Ησύχιος, *Εθνικά* Στεφάνου του Βυζαντίου.

ΜΕΣΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ: 7<sup>ος</sup> – 8<sup>ος</sup> αι.: «Οι σκοτεινοί αιώνες». 9<sup>ος</sup> – 12<sup>ος</sup> αι.: Αντιγραφή χειρογράφων, εκδόσεις και υπομνηματισμοί αρχαίων συγγραφέων. Η Μακεδονική Αναγέννηση (9<sup>ος</sup> – 10<sup>ος</sup> αι.). Η περίοδος των Κομνηνών (11<sup>ος</sup>- 12<sup>ος</sup> αι.). Μεταχαρακτηρισμός και υλικά γραφής: από τη μεγαλογράμματη στη μικρογράμματη γραφή, από τον πάπυρο στην περγαμηνή και στο χαρτί. Το βιβλιογραφικό εργαστήριο της Μονής Στουδίου (το πρώτο ελληνικό χειρόγραφο στη μικρογράμματη γραφή). Φώτιος. Ο Καισαρείας Αρέθας. Κωνσταντίνος Ζ' ο Πορφυρογέννητος. Κ. Κεφαλάς: Ανθολογία ελληνικών επιγραμμάτων. Μιχαήλ Ψελλός, Ιωάννης Ιταλός: Πλατωνισμός. Ιωάννης Τζέτζης. Γρηγόριος Πάροδος.

Μιχαήλ Χωνιάτης. Ευστάθιος ο Θεσσαλονίκης: *Παρεκβολαὶ εἰς Ὅμηρον Ἰλιάδα καὶ Ὀδύσσειαν*. Λεξικά: Σούδα, Ζωναρά. Ετυμολογικά Λεξικά. ΥΣΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ (13<sup>ος</sup> – 15<sup>ος</sup> αι.): η καταστροφή των κειμένων το 1204 και η μερική διάσωσή τους από τους Αυτοκράτορες της Νικαίας. Η Παλαιολογία Αναγέννηση. Εκδόσεις, μεταφράσεις, σχολιασμός αρχαίων ελληνικών κειμένων: Μάξιμος Πλανούδης, Δημήτριος Τρικλίνιος, Μανουήλ Μοσχόπουλος, Θωμάς Μάγιστρος, Θεόδωρος Μετοχίτης. Η τελευταία φάση της Βυζαντινής Φιλολογίας: Νικηφόρος Γρηγοράς, Ιωάννης Χορτασμένος, Γεώργιος Πλήθων Γεμιστός. Η Παλαιολογία Αναγέννηση ως πρόδρομος της Ιταλικής Αναγέννησης. Εμπλουτισμός ευρωπαϊκών βιβλιοθηκών με κείμενα αρχαίας ελληνικής γραμματείας.

### **Πρόσληψη**

Ορισμός. Η πρόσληψη της αρχαίας ελληνικής στη βυζαντινή λογοτεχνία. Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά: δημιουργική αναμόρφωση και ώσμωση στοιχείων. Χαρακτηριστικά παραδείγματα ανά περίοδο: Μ. Βασιλείου (*Πρὸς τοὺς νέους ὅπως ἂν ἐξ ἑλληνικῶν ὠφελοῖντο λόγων*), Χριστὸς Πάσχων (πρόσληψη του Ευριπίδη), Κριτόβουλος (πρόσληψη του Ηροδότου και του Θουκυδίδη), Αλεξιάς της Άννας Κομνηνής (πρόσληψη του Θουκυδίδη).

### **A3. Παλαιογραφία (υποχρεωτικό, 6 ECTS).**

#### **Παλαιογραφία - Κωδικολογία**

Σκοπός του μαθήματος είναι η εμβάθυνση των φοιτητών στους όρους της Παλαιογραφίας και της Κωδικολογίας, αλλά πρωτίστως η εξοικείωσή τους με τις διαφορετικές μορφές ελληνικής γραφής κατά την εξέλιξή της ανά τους αιώνες και η αποκρυπτογράφηση τους.

Έκταση και όρια της Παλαιογραφίας και της Κωδικολογίας. Υλικά και όργανα γραφής. Η μεγαλογράμματη ελληνική γραφή. Η μικρογράμματη ελληνική γραφή. Συντομογραφίες, Σύμβολα, Συμπλέγματα. Περιγραφή εσωτερικών και εξωτερικών γνωρισμάτων των κωδίκων. Αρχές και μέθοδοι μεταγραφής από ομοιότυπα χειρογράφων κωδίκων.

### **A4. Ειδικά Θέματα Βυζαντινής Αρχαιολογίας: Ζωγραφική – Αρχιτεκτονική (υποχρεωτικό, 6 ECTS).**

#### **Βυζαντινή ζωγραφική**

Ψηφιδωτά, τοιχογραφίες, κοσμικά και θρησκευτικά χειρόγραφα, φορητές εικόνες. Ιστορικό, κοινωνικό, ιδεολογικό πλαίσιο. Εικονογραφία, εικονογραφικά προγράμματα και τεχνοτροπίες.



Σύντομη επισκόπηση της παλαιοχριστιανικής ζωγραφικής (3<sup>ος</sup> αι. – 7<sup>ος</sup> αι.). Μορφολογία και αισθητική των έργων της περιόδου. Μνημεία με ψηφιδωτή διακόσμηση στη Θεσσαλονίκη, τη Ρώμη και τη Ραβέννα.

Η ζωγραφική της μεσοβυζαντινής περιόδου (8<sup>ος</sup> αι. - 1204). Η δημιουργία, εξέλιξη και τυποποίηση του εικονογραφικού προγράμματος του βυζαντινού ναού. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην ζωγραφική της περιόδου της δυναστείας των Μακεδόνων και των Κομνηνών.

Η ζωγραφική της υστεροβυζαντινής περιόδου (1204-1453). Οι νέες πολιτικές και κοινωνικές συνθήκες που επηρεάζουν την καλλιτεχνική δημιουργία στο Βυζάντιο μετά την Τέταρτη Σταυροφορία. Η ζωγραφική του 13<sup>ου</sup> αιώνα στην Ελλάδα. Ψηφιδωτά, τοιχογραφίες και φορητές εικόνες κατά την περίοδο των Παλαιολόγων. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στη μελέτη των μνημείων του Μυστρά, στους κτήτορες, στα εικονογραφικά προγράμματα, στην εικονογραφία των σκηνών και στην τεχνοτροπία.

### **Αρχιτεκτονική**

Εισαγωγή στην κοσμική και στην εκκλησιαστική αρχιτεκτονική: Τυπολογικά, μορφολογικά και κατασκευαστικά ζητήματα. Η κρατική μέριμνα για τις αστικές υποδομές: Η περίπτωση της Κωνσταντινουπόλεως. Δημόσιος βίος: Κοινωνικές συναθροίσεις και χώροι κοινωνικών επαφών στις βυζαντινές πόλεις. Ιδιωτικός βίος: Η εξέλιξη της κατοικίας και οι επιπτώσεις στην πολεοδομική οργάνωση των αστικών συγκροτημάτων. Τα ανάκτορα ως αντανάκλαση των σχέσεων αυτοκράτορας και υπηκόων. Η πρόνοια του κράτους για την ασφάλεια των πολιτών. Εξέλιξη της οχυρωματικής αρχιτεκτονικής από τον 4<sup>ο</sup> ως τον 15<sup>ο</sup> αι.

Η εξάπλωση του χριστιανισμού και τα πρώτα εκκλησιαστικά κτίσματα στις δυτικές και τις ανατολικές επαρχίες. Η Αγία Σοφία Κωνσταντινουπόλεως και η εποχή της. Οι επιπτώσεις της κρίσεως των "σκοτεινών χρόνων" και της α' Αλώσεως στη ναοδομία. Μοναστηριακή αρχιτεκτονική: μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού βίου. Η εξέλιξη του θεσμού των κτητόρων στη ναοδομία από την παλαιοχριστιανική ως την παλαιολόγια περίοδο. Δημόσια και ιδιωτική λατρεία: καθεδρικοί ναοί, ενοριακές εκκλησίες, ιδιωτικά.

### **Μεταβυζαντινή Ζωγραφική και Αρχιτεκτονική: 19<sup>ος</sup> αιώνας έως σήμερα**

Το πέρασμα στον 19<sup>ο</sup> αιώνα και οι πρώτες απόπειρες ναοδομίας κατά τη διάρκεια της Επανάστασης, που συνδυάζουν τη μεταβυζαντινή εκκλησιαστική παράδοση με κλασικίζοντα στοιχεία. Η απομάκρυνση της εκκλησιαστικής αρχιτεκτονικής από τη μεταβυζαντινή παράδοση

κατά την Οθωνική περίοδο (1833-1862). Οι νεοκλασικές αρχιτεκτονικές τάσεις σε όλη τη διάρκεια του 19<sup>ου</sup> αιώνα στη ναοδομία των αστικών κέντρων σε συνδυασμό με κάποιες νεορωμανικές και νεοβυζαντινές. Η έλευση του Ερνέστου Τσίλλερ στην Ελλάδα, που σηματοδοτεί τη ναοδομία της εποχής του Γεωργίου Α' (1863-1913) στην πρωτεύουσα και την περιφέρεια. Η επικράτηση των δυτικότερων νεοαναγεννησιακών τάσεων των «Ναζαρηνών» στην εκκλησιαστική ζωγραφική του 19<sup>ου</sup> αιώνα. Η επιστροφή στις ρίζες (λαϊκή και βυζαντινή παράδοση) κατά τις πρώτες δεκαετίες του 20<sup>ου</sup> αιώνα με τον Αριστοτέλη Ζάχο και τον Δημήτρη Πικιώνη. Η ανάδειξη της αισθητικής αξίας της βυζαντινής τέχνης και αρχιτεκτονικής από τον Φώτη Κόντογλου και η επικράτησή τους κατά την περίοδο του Μεσοπολέμου.

#### **A5. Λαϊκός Πολιτισμός – Δημώδης Βυζαντινή Λογοτεχνία (επιλογή, 6 ECTS)**

##### **Λαϊκός Πολιτισμός**

Κατοικία: Είδη κατοικίας - Τα μέρη της βυζαντινής οικίας - Η αριστοκρατική οικία - Οικιακά έπιπλα και σκεύη.

Οικογενειακή ζωή: Γάμος. - Ηλικία και διαδικασία γάμου - Η προίκα - Η μοιχεία, το διαζύγιο - Συμπεριφορά της γυναίκας και της συζύγου μέσα και έξω από το σπίτι - Διαχωρισμός των φύλων - Δικαιώματα ανδρών και γυναικών - Καλλωπισμός - Η τεκνοποιία και ονοματοδοσία - Αρρενογονία-Θηλυγονία - Λοχεία - Ο ρόλος της μητέρας - Ανατροφή των παιδιών.

Εκπαίδευση παιδιών: Οι βαθμίδες της εκπαίδευσης - Μαθήματα διδασκαλίας - Είδη γραφής - Σύνεργα μαθητών - Σχολεία - Ποινές - Δίδακτρα - Παιδικά παιχνίδια.

Διατροφή : Τροφές ποτά, γλυκίσματα, κύρια γεύματα - Τροφές και εορτολόγιο.

Διασκέδαση των κατοίκων της πρωτεύουσας και της επαρχίας: Εκδηλώσεις στον Ιππόδρομο - Απόκριες - Θρησκευτικές, κοινωνικές, λαϊκές γιορτές, ιεροτελεστίες - Ετήσια πανηγύρια στην επαρχία με μάγους, αστρολόγους, θεραπευτές.

Επαγγελματικός Βίος: Ανδρικά και γυναικεία επαγγέλματα.

Υγεία-ιατρική και κοινωνική περίθαλψη: Ευαγή Ιδρύματα.

Θάνατος: Τελετουργικά στοιχεία - Διαδικασία - Προλήψεις - δεισιδαιμονίες - Έκφραση του πένθους.

##### **Δημώδης Βυζαντινή Λογοτεχνία**

Προβλήματα ορολογίας και διαχωρισμού λόγιας και δημώδους γραμματείας. Λαϊκότροπα και λαϊκόγλωσσα κείμενα. Απαρχές της

νεοελληνικής γραμματείας; Γεωγραφικά, γλωσσικά και θεματολογικά όρια της Βυζαντινής Δημώδους Γραμματείας.

Λαϊκότεροπη λογοτεχνία της Πρώτης και Μέσης Βυζαντινής Εποχής: Πολιτική σάτιρα – Ακριτικός κύκλος – Επικά τραγούδια – Επιρροές από ανατολικές παραδόσεις – *Διγενής Ακρίτας*.

Λογοτεχνικά μνημεία του 12<sup>ου</sup> και 13<sup>ου</sup> αιώνα: *Πτωχοπροδρομικά* – *Σπανέας* – *Γλυκάς* – Τραγούδια.

*Βυζαντινά Ιπποτικά Μυθιστορήματα*: Επιδράσεις από το μυθιστόρημα της ύστερης αρχαιότητας – Δυτικές επιδράσεις – Αλληγορίες και ηθικοδιδασκτική ποίηση.

Ιστορικά τραγούδια – Χρονικά – Θρήνοι – Αρχαιοελληνικές επιβιώσεις. *Πουολόγος* – *Διήγησις των τετραπόδων ζώων* – *Συναξάρι του γαιδάρου* – *Πωρικολόγος* – *Οψαρολόγος* – *Φυσιολόγος*.

Ροδιακά ερωτικά ποιήματα (Ερωτοπαίγνια) – *Ριμάδα κόρης και νέου* – *Σάτιρες*, ονειρικά και ταξίδια στην Άδη: *Απόκοπος*.

Μαρίνος Φαλιέρος – Λεονάρδος Ντελλαπόρτας – Στέφανος Σαχλίκης. *Κυπριακά ερωτικά ποιήματα* – Χρονικά – Δημώδης ποίηση – *Ασίζες*.

#### **A6. Ειδικά Θέματα Βυζαντινής Ιστορίας και Πολιτισμού (επιλογή, 6 ECTS)**

Σημαντικά θέματα της Βυζαντινής Ιστορίας που επέδρασαν αποφασιστικά σε μεταγενέστερες εξελίξεις, κοινωνικές, πνευματικές και πολιτιστικές, θα παρουσιασθούν κατά την διδασκαλία. Έμφαση θα δοθεί στον 4<sup>ο</sup> αιώνα με την σύζευξη Ελληνισμού και Χριστιανισμού στον 6<sup>ο</sup> αι. με την πολιτική ενίσχυση της Αυτοκρατορίας και το πολιτιστικό έργο επί Ιουστινιανού, στον πρώτο Βυζαντινό Ουμανισμό και την εξάπλωση του Βυζαντινού Κράτους επί Μακεδονικής Δυναστείας, στον 11<sup>ο</sup> έως τον 13<sup>ο</sup> αιώνα με τις πολιτικές ανατροπές αλλά και την πνευματική ανάπτυξη κατά την Αυτοκρατορία της Νικαίας και, τέλος, στην πολύμορφη παρουσία της Παλαιολογείας Περιόδου στις πολιτικές και πολιτισμικές εξελίξεις.

#### **Β' ΕΞΑΜΗΝΟ**

#### **B1. Ειδικά Θέματα Βυζαντινής Ποίησης και Αγιολογίας (υποχρεωτικό, 6 ECTS)**

##### **Βυζαντινή Ποίηση**

Διάκριση των βυζαντινών ποιητικών ειδών: Α) Προσωδική ποίηση σε δακτυλικό εξάμετρο, ελεγειακό δίστιχο και ιαμβικό τρίμετρο, που

ονομάζεται και βυζαντινός δωδεκασύλλαβος στίχος: 1) Επιγράμματα (Ιωάννης ο Μαυρόπουλος, Χριστόφορος Μυτιληναίος και Μανουήλ Φιλής). 2) Εκτενέστερα ποιήματα (Γεώργιος Πισίδης, Θεόδωρος Πρόδρομος κ.ά.). 3) Ερωτικά μυθιστορήματα σε ιαμβικό τρίμετρο και αρχαία γλώσσα.

Β) Ποίηση σε τονικά μέτρα που διακρίνονται σε: 1) Ποιήματα για λειτουργική χρήση σε αρχαϊζουσα γλώσσα, τα κείμενα της Βυζαντινής Υμνογραφίας: κοντάκιον και κανών (Ρωμανός ο Μελωδός, Κοσμάς Μελωδός, Ιωάννης Δαμασκηνός, Ανδρέας Κρήτης, Ιωσήφ ο Υμνογράφος κ.ά.). 2) Ποιήματα σε αρχαία γλώσσα και σε δημώδη ιαμβικό δεκαπεντασύλλαβο (Μιχαήλ Ψελλού, Θεοδώρου Προδρόμου κ.ά.). 3) Ποιήματα σε δημώδη γλώσσα, που εντάσσονται και στο πλαίσιο της Νεοελληνικής Φιλολογίας (έπος Διγενή Ακρίτη, Πτωχοπροδρομικά ποιήματα, δημώδη ερωτικά μυθιστορήματα). 4) Επιστημονικές πραγματείες σε στίχους για διδακτικούς σκοπούς. Αναφορά στο πρόβλημα της χρονολογήσεως του συγγραφέως του Ακαθίστου Ύμνου.

### **Αγιολογία**

Είδη Αγιολογίας. Α) Μαρτύρια κατά τους διωγμούς. Συλλογή μαρτυριών από τον Ευσέβιο Καισαρείας. Β) Μαρτύρια μετά την περίοδο των διωγμών, τα «επικά» μαρτύρια, δοξαστικά, που εντάχθηκαν στα Μηνολόγια και διαβάζονται κατά την Πανήγυρη των Αγίων. Γ) Εκτενείς βίοι διαπρεπών Ασκητών (Αγίου Αντωνίου, Μεγάλου Βασιλείου κ.ά.). Αγιολογική παραγωγή 5<sup>ου</sup> – 7<sup>ου</sup> αι. Δ) Άλλα είδη Αγιολογίας: ομιλίες, συλλογές θαυμάτων, αποφθεγμάτων ή ασκητικών αφηγήσεων. Συναξάρια (σύντμηση εκτενών βίων).

Θα μελετηθούν ιδιαίτερος κείμενα αγίων που έδρασαν στην Πελοπόννησο. Με αφορμή τους βίους αυτούς θα συζητηθούν θέματα τοπικής ιστορίας, τέχνης και πολιτισμού.

## **B2. Νέος Ελληνισμός και Βυζάντιο: Πρόσληψη – Το Βυζάντιο στη Νεοελληνική Λογοτεχνία (υποχρεωτικό, 6 ECTS)**

Αποσαφήνιση των παραμέτρων της θεωρίας της πρόσληψης – Βυζάντιο και Νέος Ελληνισμός: Όρια και συναφής ορολογία – Το Βυζάντιο μετά το Βυζάντιο: Η θεώρηση του Nicolai Jorga.

Βυζαντινές ενθυμήσεις στη Μεταβυζαντινή Γραμματεία – Ο ρόλος των λογίων και του Πατριαρχείου.

Βυζάντιο και Νεοελληνικός Διαφωτισμός.

Βυζαντινά αποτυπώματα στα χρόνια της Ελληνικής Επανάστασης και στον λόγο των αγωνιστών.

Βυζάντιο και Ελληνικός Ρομαντισμός – Αντιδράσεις των λογίων απέναντι στο Βυζάντιο κατά τον 19<sup>ο</sup> αιώνα.

Η ανακάλυψη και η χρήση του Βυζαντίου στη διαμόρφωση της νεοελληνικής εθνικής ταυτότητας – Η επιστράτευση του Βυζαντίου στο πλαίσιο της Μεγάλης Ιδέας – Το κήρυγμα του Παπουλάκου.

Η γέννηση του Ελληνικού Ιστορισμού και το Βυζάντιο απέναντι στις θεωρίες του Fallmerayer – Η συμβολή του Σπυρίδωνος Ζαμπελίου, του Κωνσταντίνου Παπαρρηγόπουλου, του Νικολάου Πολίτη και του Γεωργίου Χατζηδάκη στη γνωριμία των Νεοελλήνων με τον βυζαντινό κόσμο – Ο βυζαντινός πολιτισμός στο πλαίσιο των συλλογών Ελληνικών Δημοτικών Τραγουδιών.

Το Βυζάντιο στο έργο Νεοελλήνων λογοτεχνών: Κωστής Παλαμάς, Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης, Κωνσταντίνος Καβάφης, Νίκος Καζαντζάκης, Οδυσσέας Ελύτης.

Βυζάντιο και νεοελληνική Εκπαίδευση.

### **B3. Μεσαιωνική Ελληνική Γλώσσα (υποχρεωτικό, 6 ECTS)**

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η διαμόρφωση και η εξελικτική πορεία της ελληνικής γλώσσας, από την ύστερη αρχαιότητα έως και την πτώση της Κρήτης, βάσει γλωσσικών και εξωγλωσσικών (γεωγραφικών, ιστορικών, κοινωνικών κ.ά.) παραγόντων. Δίδεται έμφαση στις δημώδεις/προφορικές μορφές της γλώσσας όπως αυτές αποτυπώνονται σε ιδιωτικού χαρακτήρα κείμενα (παπύρους) της όψιμης Κοινής και στα κείμενα της «δημώδους» μεσαιωνικής γραμματείας καθώς και στην ερμηνεία των θεμελιωδών μηχανισμών γλωσσικής αλλαγής και γλωσσικής επαφής. Θα μελετηθούν οι ακόλουθες θεματικές ενότητες:

Η καταγωγή της ελληνικής γλώσσας. Οι ιστορικές περιόδους της ελληνικής γλώσσας. Η αρχαία ελληνική και οι διάλεκτοί της: Η ανοδική πορεία της αττικής διαλέκτου: Το ύφος του αρχαίου ελληνικού λόγου: Λογοτεχνικές «πρότυπες» - Η αττική ως «πρότυπη» λογοτεχνική γλώσσα.

Η Ελληνική στον ελληνιστικό κόσμο και στη ρωμαϊκή αυτοκρατορία: Γένεση και πηγές της Κοινής - Φωνολογικές, μορφολογικές, συντακτικές εξελίξεις της Κοινής - Το λεξιλόγιο της Κοινής - Ο Αττικισμός - Η επίδραση του Αττικισμού (γλώσσα - ύφος).

Η Ελληνική στη Βυζαντινή Αυτοκρατορία (4<sup>ος</sup>/6<sup>ος</sup>-15<sup>ος</sup> αι.): Το ιστορικό πλαίσιο - Πηγές - Γραφόμενες και καθομιλουμένη - Φωνολογικές, μορφολογικές και συντακτικές εξελίξεις της μεσαιωνικής/βυζαντινής γλώσσας - Γλωσσικές αλληλεπιδράσεις. Οι ποικιλίες του «υψηλού» ύφους στη βυζαντινή γραμματεία: ο νέος Αττικισμός.

Η Ελληνική στην περίοδο της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας: από την Αλωση έως την πτώση της Κρήτης: Το ιστορικό πλαίσιο – Πηγές - Η Γραμματική του Νικολάου Σοφιανού.

#### **B4. Ειδικά Θέματα Βυζαντινής Ιστοριογραφίας και Ρητορικής (υποχρεωτικό, 6 ECTS)**

##### **Ιστοριογραφία**

Επίδραση κλασικών προτύπων στην Ιστοριογραφία όλων των περιόδων στο Βυζάντιο. Νέα είδη: Εκκλησιαστική Ιστορία και Χριστιανική Χρονογραφία. Νέες τάσεις ανάλογα με την εποχή και τις συνθήκες υπό τις οποίες συνετέθησαν τα έργα. Ζητούμενα στην έρευνα και στη διδασκαλία: Τα πρότυπα και οι πηγές των συγγραφέων – Η ιστοριογραφική δραστηριότητα σε σχέση με τον κλασικισμό και τις τάσεις κάθε εποχής – Οι σκοπιμότητες και η μέθοδος του κάθε ιστορικού. Θα μελετηθούν επίλεκτα κείμενα, αντιπροσωπευτικά των συγγραφέων και της εποχής τους.

##### **Ρητορική**

Η τέχνη του πείθειν από την αρχαιότητα στο Βυζάντιο. Η επίδραση των θεωρητικών της ρητορικής, ιδίως της ελληνιστικής περιόδου. Τα κλασικά εγχειρίδια του είδους (Ερμογένης, Αφθόνιος, Λιβάνιος κ.ά.) ως αντικείμενο διδασκαλίας στα σχολεία και ερμηνευτικών υπομνηματισμών. Είδη ρητορικής: Εγκώμια, Εκφράσεις, Επιτάφιοι Λόγοι, Προσφωνητικοί, Επιθαλάμιοι, Ευχαριστήριοι, Εορταστικοί Λόγοι κ.ά. Φιλολογική αξία των ανωτέρω. Αποτύπωση πολιτικής ιδεολογίας ή αυτοκρατορικής ιδέας. Θα μελετηθούν επίλεκτα κείμενα, αντιπροσωπευτικά των συγγραφέων και της εποχής τους.

#### **B5. Ειδικά Θέματα Βυζαντινής Κοινωνίας, Διοίκησης και Οικονομίας (επιλογή, 6 ECTS)**

##### **Πολιτεία και κοινωνία**

Οι πολιτικοί και πολιτειακοί θεσμοί της μακραίωνης Βυζαντινής Αυτοκρατορίας: οι φορείς και ο τρόπος άσκησης της κρατικής εξουσίας, οι παράγοντες διαμόρφωσης της πολιτικής / αυτοκρατορικής ιδεολογίας, οι αντιλήψεις και οι πρακτικές για την προβολή του αυτοκρατορικού ιδεώδους. Η αυτοκρατορική, διοικητική και στρατιωτική οργάνωση μέσω της πολύμορφης και εξειδικευμένης βυζαντινής υπαλληλίας. Ιδιαιτερότητες της βυζαντινής κοινωνίας: η ρευστότητα των κοινωνικών τάξεων, ο χαρακτήρας της αξιωματικής ιεραρχίας και σε σχέση με τον αυτοκρατορικό θεσμό, οι κοινωνικές και συντεχνιακές ομάδες και μικροομάδες.

### **Χρήμα και αγορά στο Βυζάντιο: αντιλήψεις και πρακτικές**

Το βυζαντινό οικονομικό σύστημα και η “οικονομική ιδεολογία” των Βυζαντινών: η δημοσιονομική πολιτική της κεντρικής εξουσίας, ο ρόλος του χρήματος στην κρατική οικονομία, το βυζαντινό φορολογικό σύστημα, ο ρόλος της γεωργίας, της βιοτεχνίας και του εμπορίου στη διαμόρφωση της βυζαντινής οικονομίας, οι μέθοδοι παραγωγής, το χρήμα και η αγορά, η οικονομία των πόλεων και η οικονομία της υπαίθρου. Οριοθέτηση και κατανόηση των ιδεολογικών αντιλήψεων και των πρακτικών εφαρμογών αναφορικά με την παραγωγή και τις εκχρήματες συναλλαγές στον βυζαντινό κόσμο.

### **Πηγές**

A) γραπτά κείμενα (αφηγηματικές, κανονιστικές και αρχειακές πηγές). B) Νομίσματα και σφραγίδες ως *instrumenta studiorum*, εργαλείο μετάδοσης της ιστορικής γνώσης. Τα νομίσματα αποτυπώνουν την οικονομική κατάσταση ενός κράτους ή μιας πόλης, το εμπόριο, τις καταναλωτικές συνήθειες και το βιοτικό επίπεδο μιας κοινωνίας. Οι σφραγίδες, χρυσές, αργυρές και μολύβδινες, ως ιστορικά τεκμήρια για τη μελέτη της βυζαντινής προσωπογραφίας και γενεαλογίας, της διοικητικής διάρθρωσης της αυτοκρατορίας, της βυζαντινής κοινωνίας, της διοικητικής εξέλιξης ανώτερων κρατικών λειτουργιών και αξιωματούχων, της ιστορίας των θεμάτων και άλλων μικρότερων διοικητικών επαρχιών, της εκκλησιαστικής ιστορίας μιας πόλης ή μιας ευρύτερης γεωγραφικής περιφέρειας.

## **B6. Ειδικά Θέματα Βυζαντινής Αρχαιολογίας: Συντήρηση και Ανάδειξη Βυζαντινών Μνημείων (επιλογή, 6 ECTS)**

### **Συντήρηση**

Σκοπός των εισηγήσεων είναι η γνωριμία των μεταπτυχιακών φοιτητών με τη σύγχρονη μεθοδολογία που ακολουθείται στην διάγνωση και τεκμηρίωση της κατάστασης διατήρησης, στη μελέτη της τεχνολογίας κατασκευής και στην ανάδειξη των μορφολογικών στοιχείων σε αντικείμενα του βυζαντινού πολιτισμού που παρουσιάζουν πολυχρωμία, όπως οι φορητές εικόνες, οι μικρογραφίες, οι τοιχογραφίες, κ.τ.λ. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην παρουσίαση της συμβολής των απεικονιστικών τεχνικών μη καταστρεπτικού ελέγχου ως εργαλείου έρευνας και μελέτης των υλικών τεκμηρίων του βυζαντινού και μεταβυζαντινού πολιτισμού. Θα αναπτυχθούν οι παρακάτω ενότητες:

Εισαγωγή στην μεθοδολογία, διάγραμμα ροής εργασιών, σύντομη αναφορά στα γνωστικά προαπαιτούμενα - ορολογία, συνοπτική παρουσίαση των μεθόδων, βασικές αρχές και στοιχεία τεχνικής

εφαρμογής. Ερμηνεία των απεικονίσεων και συσχετισμός της απεικονιστικής πληροφορίας με την κατάσταση διατήρησης, τα υλικά, την τεχνολογία κατασκευής και τα μορφολογικά-μορφοπλαστικά στοιχεία του αντικειμένου. Συνδυαστική εφαρμογή των μεθόδων για την σε βάθος μελέτη και την ανάδειξη των αντικειμένων. Η χρήση των χρωστικών στη βυζαντινή αγιογραφία και μικρογραφία, αναγνώριση, ιστορική αναδρομή, εξέλιξη. Παρουσίαση παραδειγμάτων - μελετών περιπτώσεων.

### **Ανάδειξη Βυζαντινών Μνημείων**

Θα μελετηθούν θέματα ανάδειξης και πολιτισμικής διαχείρισης βυζαντινών μνημείων με βάση τις ακόλουθες ενότητες:

Εισαγωγή στη διαχείριση της Πολιτιστικής Κληρονομιάς: ορολογία, έννοια και μοντέλα διαχείρισης, διεθνείς και ευρωπαϊκές συμβάσεις για την προστασία της. Η έννοια και η ηθική της ανάδειξης και διαχείρισης του υλικού βυζαντινού πολιτισμού: μνημεία και κοινωνία, αξίες, ολοκληρωμένη προστασία, ένταξη των μνημείων στη σύγχρονη ζωή. Η ανάδειξη των βυζαντινών αρχαιολογικών χώρων και μνημείων ως διαχείριση αρχαιολογικού έργου: η περίπτωση της Λακωνίας (Καστροπολιτεία του Μυστρά, ένταξη βυζαντινών ανασκαφών Σπάρτης στον σύγχρονο πολεοδομικό ιστό, Γεράκι, Μονεμβασία).

Χρήση νέων τεχνολογιών στην ανάδειξη βυζαντινών μνημείων.

## **Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ**

### **Μεταπτυχιακή Διατριβή (30 ECTS)**

ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ Α', Β' & Γ' ΕΞΑΜΗΝΟΥ: 90 ΜΟΝΑΔΕΣ ECTS

### **Άρθρο 16**

#### **Αξιολόγηση του φοιτητή**

1. Η αξιολόγηση του φοιτητή ολοκληρώνεται με την τελική εξέτασή του. Η τελική αυτή εξέταση είναι γραπτή. Οι τελικές εξετάσεις πραγματοποιούνται στη διάρκεια της εξεταστικής περιόδου στο τέλος κάθε εξαμήνου σύμφωνα με το ακαδημαϊκό ημερολόγιο. Η αξιολόγηση στα μαθήματα γίνεται με άριστα το 10. Επιτυχής θεωρείται η αξιολόγηση όταν ο φοιτητής λαμβάνει τουλάχιστον πέντε (5).



2. Σε περίπτωση αποτυχίας στην εξέταση μαθημάτων ο φοιτητής έχει τη δυνατότητα επανεξέτασης κατά την επαναληπτική εξεταστική περίοδο του Σεπτεμβρίου.

3. Εάν ο μεταπτυχιακός φοιτητής αποτύχει να εξεταστεί επιτυχώς σε μάθημα ή μαθήματα και στην εξεταστική του Σεπτεμβρίου, ακολουθείται η διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 34, παρ. 6 του ν.4485/17. Ειδικότερα, ο φοιτητής δύναται να εξετασθεί, ύστερα από αίτησή του, από τριμελή επιτροπή μελών Δ.Ε.Π. της Σχολής, οι οποίοι έχουν το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο με το εξεταζόμενο μάθημα και ορίζονται από τη Συνέλευση του Τμήματος. Από την επιτροπή εξαιρείται ο υπεύθυνος της εξέτασης του μαθήματος διδάσκων καθηγητής. Εάν ο φοιτητής αποτύχει και μέσω αυτής της διαδικασίας, διαγράφεται από το Π.Μ.Σ. σύμφωνα με το άρθρο 20 του παρόντος Κανονισμού.

### **Άρθρο 17**

#### **Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία**

1. Στο τρίτο εξάμηνο του Προγράμματος προβλέπεται η εκπόνηση της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας.

2. Ο μεταπτυχιακός φοιτητής έχει δικαίωμα υποβολής θέματος, εφόσον έχει ολοκληρώσει με επιτυχία όλα τα μαθήματα των δύο πρώτων εξαμήνων. Υποβάλλει αίτηση κατά την έναρξη του τρίτου εξαμήνου, στην οποία αναγράφεται ο προτεινόμενος τίτλος της Διπλωματικής Εργασίας, ο προτεινόμενος επιβλέπων και επισυνάπτεται περίληψη της προτεινόμενης εργασίας, στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. Η Γραμματεία του Π.Μ.Σ. προωθεί την αίτηση στην Συντονιστική Επιτροπή.

3. Η Συντονιστική Επιτροπή, ύστερα από την αίτηση του ενδιαφερόμενου, ορίζει τον επιβλέποντα αυτής και συγκροτεί την τριμελή εξεταστική επιτροπή για την έγκριση της εργασίας, ένα από τα μέλη της οποίας είναι και ο επιβλέπων. Καθήκοντα επιβλέποντος αναλαμβάνει διδάσκων στο Π.Μ.Σ. Ως μέλη της εξεταστικής επιτροπής ορίζονται διδάσκοντες στο Π.Μ.Σ. καθώς και μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Φιλολογίας και του Τμήματος Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου ή άλλων Τμημάτων πανεπιστημίων της ημεδαπής με συναφές προς το θέμα της Εργασίας γνωστικό αντικείμενο.

4. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις αντικειμενικής αδυναμίας άσκησης καθηκόντων επίβλεψης επί μακρό χρονικό διάστημα ή ύπαρξη άλλου σπουδαίου λόγου, η Συντονιστική Επιτροπή, εκτιμώντας τις περιστάσεις, δύναται να προβεί, κατόπιν αιτιολόγησης της απόφασής της, στην

αντικατάσταση του/της επιβλέποντα/ουσας ή Μέλους της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής.

5. Κάθε διδάσκων μπορεί να επιβλέψει πέντε (5) Μεταπτυχιακές Διπλωματικές Εργασίες κατ' ανώτατο όριο.

6. Η Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία έχει έκταση 20.000-30.000 λέξεων, είναι επιστημονικά τεκμηριωμένη και βιβλιογραφικά ενημερωμένη και περιλαμβάνει: εισαγωγή, πλήρη ανάπτυξη του θέματος, συμπεράσματα, αναλυτική παράθεση της χρησιμοποιηθείσας βιβλιογραφίας καθώς και περίληψη στην ελληνική και αγγλική γλώσσα. Η Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία πρέπει να ολοκληρωθεί σε διάστημα όχι μικρότερο ενός διδακτικού εξαμήνου ( τρίτο διδακτικό εξάμηνο του Π.Μ.Σ.). Δίνεται η δυνατότητα στον φοιτητή να ολοκληρώσει την εκπόνηση της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας με παράταση του χρόνου σπουδών κατά ένα (1) εξάμηνο, μετά από αιτιολογημένο αίτημα του φοιτητή και σχετική απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

7. Γλώσσα συγγραφής της μεταπτυχιακής εργασίας μπορεί, πλην της ελληνικής, να είναι η αγγλική. Στην περίπτωση αυτή η εργασία πρέπει να συνοδεύεται από εκτενή περίληψη στην ελληνική.

8. Μετά την ολοκλήρωσή της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας, και εφόσον υπάρχει και η σύμφωνη γνώμη του επιβλέποντος, η Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία υποβάλλεται στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. Η κατάθεση της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας στα μέλη της Επιτροπής θα πρέπει να γίνεται τουλάχιστον 15 ημέρες πριν από την έναρξη της εξεταστικής περιόδου. Σε αντίθετη περίπτωση, τα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής έχουν τη δυνατότητα παραπομπής της εξέτασης σε επόμενη εξεταστική περίοδο, εντός του ανωτάτου χρονικού ορίου ολοκλήρωσης των σπουδών που προβλέπεται στο άρθρο 8 του παρόντος Κανονισμού.

9. Η Εργασία αναπτύσσεται και υποστηρίζεται δημόσια από τον μεταπτυχιακό φοιτητή ενώπιον της εξεταστικής επιτροπής. Η δημόσια υποστήριξη και η εξέταση των Εργασιών πραγματοποιούνται σε ημερομηνίες που καθορίζει η Σ.Ε.

10. Η Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία αξιολογείται, τόσο ως προς την ποιότητα της εργασίας που κατατίθεται, όσο και ως προς την ποιότητα με την οποία γίνεται προφορικά η υπεράσπισή της. Οι επιμέρους βαθμοί προκύπτουν ως μέσος όρος των βαθμών της τριμελούς επιτροπής, όπως απεικονίζεται στον ακόλουθο πίνακα. Σε περίπτωση που η απόκλιση μεταξύ των βαθμών της είναι μεγαλύτερη από 30 ποσοστιαίες

μονάδες η εργασία αξιολογείται από τέταρτο αξιολογητή με απόφαση του Δ/ντή του Π.Μ.Σ.

<b>Κριτήριο</b>	<b>Βαρύτητα</b>	<b>Βαθμός Κριτή 1</b>	<b>Βαθμός Κριτή 2</b>	<b>Βαθμός Κριτή 3</b>	<b>Μ.Ο.</b>
Η γραπτή εργασία ικανοποιεί κριτήρια αριστείας σε βαθμό:	70%	(0-10)	(0-10)	(0-10)	
Προφορική εξέταση της διπλωματικής	30%	(0-10)	(0-10)	(0-10)	
<b>Υποσύνολο</b>	<b>100%</b>	<b>B1</b>	<b>B2</b>	<b>B3</b>	<b>Μ.Ο.(Bi)</b>

Η ολοκλήρωση της διαδικασίας θα πρέπει να γίνει ως το τέλος του Γ' εξαμήνου.

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση της εξέτασης, ο φοιτητής παραδίδει πέντε (5) πλήρη τελικά αντίγραφα (σε έντυπη μορφή και ηλεκτρονική τεκμηρίωση) της Εργασίας του στη Γραμματεία, αφού ενσωματώσει τυχόν διορθώσεις που θα του υποδειχθούν κατά την εξέταση. Ένα (1) αντίγραφο θα αποδοθεί στη Βιβλιοθήκη της Σχολής, και η κατάθεσή του είναι υποχρεωτική προκειμένου να καταχωρισθεί ο βαθμός της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας.

Το ΠΜΣ διατηρεί το δικαίωμα δημοσίευσης των Μεταπτυχιακών Διπλωματικών Εργασιών των φοιτητών στον δικτυακό τόπο του Τμήματος Φιλολογίας και του ΙΝ.Ε.ΒΥ.Π. ή/και σε διαδικτυακώς προσβάσιμα αποθετήρια ψηφιακών εγγράφων στα οποία συμμετέχει το Τμήμα και το ΙΝ.Ε.ΒΥ.Π.

Σε περίπτωση απόρριψης της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας ενεργοποιείται η διαδικασία διαγραφής του φοιτητή σύμφωνα με το άρθρο 20 του παρόντος Κανονισμού.

11. Αν η Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία θεωρηθεί από την επιτροπή ως μη ικανοποιητική και βαθμολογηθεί κάτω του επτά (7), τότε η επιτροπή μπορεί να ζητήσει από τον μεταπτυχιακό φοιτητή την βελτίωσή της, την τροποποίηση ορισμένων τμημάτων ή την ριζική αναμόρφωσή της. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, η επιτροπή ορίζει συγκεκριμένο χρονικό πλαίσιο μέσα στο οποίο πρέπει να έχει επανυποβληθεί η Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία, τροποποιημένη

σύμφωνα με τις υποδείξεις της. Σε περίπτωση απόρριψης της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας, ενεργοποιείται η διαδικασία διαγραφής του φοιτητή σύμφωνα με το άρθρο 20 του παρόντος. Εάν παρέλθουν δύο (2) εξάμηνα μετά την ανάθεση του θέματος χωρίς ο επιβλέπων να έχει στοιχεία για την πορεία της υπό εκπόνηση εργασίας, η ανάθεση του θέματος ακυρώνεται και ο φοιτητής διαγράφεται.

### **Άρθρο 18**

#### **Μεταπτυχιακός τίτλος, Παράρτημα Διπλώματος και τελετουργικό αποφοίτησης**

1. Το ΠΜΣ απονέμει Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) με τίτλο «Βυζαντινός Κόσμος: η σχέση του με την Αρχαιότητα και τον Νεότερο Ελληνισμό».

Οι τίτλοι απονέμονται από το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου. Στον χορηγούμενο τίτλο σπουδών αναφέρεται η συνεργασία με το ΙΝ.Ε.ΒΥ.Π. Ο τίτλος σπουδών υπογράφεται από τον Πρύτανη του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, τον Πρόεδρο του Τμήματος Φιλολογίας και από τον Γραμματέα του Τμήματος Φιλολογίας.

2. Το Δ.Μ.Σ. συνοδεύεται από Παράρτημα Διπλώματος στην ελληνική και στην αγγλική γλώσσα, το οποίο, μεταξύ των άλλων, περιέχει πληροφορίες και στοιχεία σχετικά με τη διάρκεια και το περιεχόμενο του Προγράμματος Σπουδών, τα προσόντα και την εξειδίκευση που απέκτησε ο πτυχιούχος καθώς και τη βαθμολογία του σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Πιστωτικών Μονάδων (ECTS). Το Παράρτημα Διπλώματος αποτελεί ένα επεξηγηματικό έγγραφο που παρέχει πληροφορίες σχετικά με τη φύση, το επίπεδο, το γενικότερο πλαίσιο εκπαίδευσης, το περιεχόμενο και το καθεστώς των σπουδών, οι οποίες ολοκληρώθηκαν με επιτυχία και δεν υποκαθιστά τον επίσημο τίτλο σπουδών ή την αναλυτική βαθμολογία μαθημάτων που χορηγεί το Ίδρυμα. Το εν λόγω έγγραφο εκδίδεται αυτομάτως και χωρίς καμία οικονομική επιβάρυνση.

3. Τα ονόματα των διπλωματούχων εγκρίνονται από τη Συνέλευση του Τμήματος Φιλολογίας, που διαπιστώνει την επιτυχή ολοκλήρωση της φοίτησης, προκειμένου να απονεμηθεί το Δ.Μ.Σ. Η καθομολόγηση και η απονομή του Δ.Μ.Σ. γίνονται δημόσια σε ειδική τελετή ενώπιον των Πρυτανικών Αρχών και του Προέδρου του Τμήματος και συγχρόνως με την απονομή και των πτυχίων του α' κύκλου σπουδών του Τμήματος. Κατά την τελετή οι απόφοιτοι του Π.Μ.Σ. προηγούνται των πτυχιούχων του Τμήματος.

Ο τύπος του Δ.Μ.Σ ακολουθεί τα πρότυπα του Πανεπιστημίου

Πελοποννήσου.

### **Άρθρο 19**

#### **Υποχρεώσεις των φοιτητών και προϋποθέσεις απονομής μεταπτυχιακού τίτλου**

Η παρακολούθηση όλων των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων είναι υποχρεωτική και αποτελεί προϋπόθεση για την αξιολόγηση των μεταπτυχιακών φοιτητών.

Για την απόκτηση του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών απαιτείται:

- α) Συμπλήρωση 30 τουλάχιστον μονάδων ECTS σε κάθε εξάμηνο.
- β) Επιτυχής εξέταση στον απαραίτητο αριθμό μαθημάτων.
- γ) Εκπόνηση και επιτυχής παρουσίαση Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας.
- δ) Πλήρης εξόφληση των τελών φοίτησης που προβλέπονται στο άρθρο 12.

Καθ' όλη τη διάρκεια της φοίτησής τους, οι φοιτητές οφείλουν να σέβονται την ακαδημαϊκή δεοντολογία και να τηρούν τους κανόνες της και τους σχετικούς κανονισμούς.

### **Άρθρο 20**

#### **Λόγοι και διαδικασία διαγραφής από το Π.Μ.Σ.**

Οι φοιτητές διαγράφονται από το Π.Μ.Σ., με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, μετά από πρόταση της Σ.Ε., όταν:

- (α) αποτυγχάνουν στην εξέταση ενός ή/και περισσότερων μαθημάτων
- (β) ξεπεράσουν τον προβλεπόμενο αριθμό απουσιών ανά μάθημα
- (γ) δεν καταβάλουν τα προβλεπόμενα τέλη φοίτησης σύμφωνα με το άρθρο 12 του παρόντος Κανονισμού.
- (δ) η Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία αξιολογηθεί αρνητικά, σύμφωνα με το άρθρο 17 παρ. 10 και 11 του παρόντος Κανονισμού.
- (ε) εντοπισθεί αντιγραφή ή λογοκλοπή.

### **Άρθρο 21**

#### **Αξιολόγηση και Διασφάλιση Ποιότητας**

1. Στο τέλος κάθε εξαμήνου, πραγματοποιείται αξιολόγηση των μαθημάτων και των διδασκόντων, ηλεκτρονικά, από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές σύμφωνα με τις διαδικασίες που έχει θεσπίσει το Ίδρυμα υπό την εποπτεία της Μονάδας Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟ.ΔΙ.Π.).

Η αξιολόγηση των μαθημάτων γίνεται μέσω του ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος της ΜΟ.ΔΙ.Π. Το σύστημα αυτό είναι ολοκληρωμένο με το ηλεκτρονικό σύστημα γραμματειών του Ιδρύματος και κάθε φοιτητής μπορεί να αξιολογήσει από οποιονδήποτε υπολογιστή τα μαθήματα που έχει δηλώσει, με διατήρηση της ανωνυμίας του. Οι φοιτητές ειδοποιούνται από τη γραμματεία του Π.Μ.Σ. για τον χρόνο έναρξης και λήξης της περιόδου αξιολόγησης και λαμβάνουν λεπτομερείς οδηγίες για τον τρόπο διεξαγωγής της, η δε διάρκεια της περιόδου αξιολόγησης είναι δύο εβδομάδες. Η φόρμα αξιολόγησης καλύπτει το μάθημα τουλάχιστον ως προς το περιεχόμενο, τον τρόπο διδασκαλίας και το διδακτικό υλικό.

2. Η Ομάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης (ΟΜ.Ε.Α.) του Τμήματος διαθέτει πρόσβαση μέσω του ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος της ΜΟ.ΔΙ.Π. σε στατιστικά στοιχεία για την αξιολόγηση των μαθημάτων τα οποία επεξεργάζεται και υποβάλλει εισήγηση στα αρμόδια όργανα. Τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων κοινοποιούνται και στη Συντονιστική Επιτροπή προς επεξεργασία. Παράλληλα η ΜΟ.ΔΙ.Π. επεξεργάζεται τα αποτελέσματα των προηγούμενων περιόδων αξιολογήσεων και τα σχετικά στατιστικά στοιχεία αναρτώνται στην ιστοσελίδα της ΜΟ.ΔΙ.Π.

Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης κοινοποιούνται στον Δ/ντή του Π.Μ.Σ., στην ΟΜ.Ε.Α του Τμήματος και στον κάθε διδάσκοντα ξεχωριστά.

3. Κατά τη λήξη της θητείας της Σ.Ε., με ευθύνη του απερχόμενου Διευθυντή, συντάσσεται αναλυτικός απολογισμός του ερευνητικού και εκπαιδευτικού έργου του Π.Μ.Σ., καθώς και των λοιπών δραστηριοτήτων του (οργάνωση συνεδρίων, σεμιναρίων, επιστημονικών επισκέψεων σε χώρους συναφείς με το αντικείμενο του Π.Μ.Σ., σε βυζαντινά μνημεία και μουσεία, η παροχή υποτροφιών σε μεταπτυχιακούς φοιτητές, η επαφή με την κοινωνία με ευρύτερου ενδιαφέροντος επιμορφωτικές ομιλίες κ.ά.) με στόχο την αναβάθμιση των σπουδών, την καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού, τη βελτιστοποίηση των υφιστάμενων υποδομών και την κοινωνικά επωφελή χρήση των διαθέσιμων πόρων του Π.Μ.Σ. Ο απολογισμός κατατίθεται στο Τμήμα Φιλολογίας.

4. Το Π.Μ.Σ. υφίσταται εξωτερική αξιολόγηση ανά πενταετία σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα άρθρα 32 παρ. 8 και 44 του ν. 4485/2017.

## **Άρθρο 22**

### **Μεταβατικές και λοιπές διατάξεις**

1. Οι φοιτητές που έχουν ήδη εγγραφεί στο Π.Μ.Σ. «Βυζαντινός κόσμος: η σχέση του με την Αρχαιότητα και τον Νεότερο Ελληνισμό» κατά την έναρξη του ακαδημαϊκού έτους 2017-2018 συνεχίζουν και ολοκληρώνουν

το πρόγραμμα, σύμφωνα με τις ισχύουσες, έως την έναρξη ισχύος του ν. 4485/2017, διατάξεις.

2. Όσα θέματα δεν ρυθμίζονται στον παρόντα Κανονισμό, θα ρυθμίζονται από τα αρμόδια όργανα, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.  
Τρίπολη,

Ο Πρύτανης

ΚΑΤΣΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

